Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 17. marca 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 2004/38/ES — Rozhodnutie o ukončení povolenia na pobyt — Zásada dodržiavania práva na obhajobu — Právo byť vypočutý — Procesná autonómia členských štátov — Prípustnosť kasačných dôvodov — Dôvody verejného poriadku“

Vo veci C-161/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Conseil d'État (Štátna rada, Belgicko) z 19. marca 2015 a doručený Súdnemu dvoru 9. apríla 2015, ktorý súvisí s konaním:

**Abdelhafid Bensada Benallal**

proti

**État belge,**

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia A. Arabadžiev, C. G. Fernlund, S. Rodin a E. Regan,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: V. Tourrès, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 19. novembra 2015,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— A. Bensada Benallal, v zastúpení: R.-M. Sukennik a R. Fonteyn, avocats,

— belgická vláda, v zastúpení: S. Vanrie, L. Van den Broeck a C. Pochet, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci S. Cornelis, P. Lejeune a D. Matray, avocats,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues, D. Colas a F.-X. Bréchot, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: R. Troosters a C. Tufvesson, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 13. januára 2016,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

## Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu všeobecnej zásady práva Únie, týkajúcej sa dodržiavania práva na obhajobu.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú pán Bensada Benallal a Belgické kráľovstvo, týkajúceho sa žaloby o zrušenie rozhodnutia o ukončení povolenia, ktoré mal pán Bensada Benallal udelené na pobyt na belgickom území a ktorým sa mu nariadilo opustiť toto územie.

### Právny rámec

3 Článok 27 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. ES L 158, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46), stanovuje:

„1. S výhradou ustanovení tejto kapitoly členské štáty môžu obmedziť slobodu pohybu a pobytu občanov Únie a ich rodinných príslušníkov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť na základe dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia. Tieto dôvody sa nesmú využívať pre ekonomické účely.

2. Opatrenia prijaté z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti musia byť v súlade s zásadou úmernosti a musia vychádzať výlučne z osobného správania daného jednotlivca. Trestné činy, ku ktorým došlo v minulosti, sa samé osebe nepovažujú [Existencia skorších odsúdení za trestné činy sa sama osebe nepovažuje – *neoficiálny preklad*] za dôvody na prijatie takýchto opatrení.

Osobné správanie daného jednotlivca musí predstavovať skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti. Zdôvodnenia, ktoré sú oddelené od podrobností prípadu [Odôvodnenia, ktoré sa priamo netýkajú konkrétneho prípadu – *neoficiálny preklad*], alebo ktoré sa spoliehajú na aspekty všeobecnej prevencie, sú neprijateľné.

3. Aby sa posúdilo, či daná osoba predstavuje hrozbu pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť, pri vydávaní registračného potvrdenia, alebo v prípade neexistencie registračného systému, najneskôr tri mesiace od dátumu príchodu danej osoby na územie hostiteľského členského štátu, alebo od dátumu ohlásenia svojej prítomnosti v rámci územia, ako je stanovené v článku 5(5), alebo pri vydávaní pobytového preukazu, hostiteľský členský štát, ak to považuje za podstatné, môže požadovať, aby členský štát pôvodu a prípadne iné členské štáty, aby poskytli informácie týkajúce sa akýchkoľvek predchádzajúcich policajných záznamov, ktoré prípadne daná osoba má. Takéto informácie sa nevyžadujú všeobecne. Členský štát, ktorý dostane takúto žiadosť, odpovie do dvoch mesiacov.

4. Členský štát, ktorý vydal pas alebo preukaz totožnosti, umožní držiteľovi takéhoto dokladu, ktorý bol vyhostený z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia z iného členského štátu, aby opätovne vstúpil na jeho územie bez akýchkoľvek formalít, a to aj v prípade, že daný doklad už nie je viac platný alebo štátna príslušnosť držiteľa je spochybnená.“

4 Článok 28 tejto smernice stanovuje:

„1. Skôr, ako sa prijme rozhodnutie o vyhostení z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, hostiteľský členský štát zohľadní také aspekty, ako je napríklad dĺžka pobytu daného jednotlivca na jeho území, vek, zdravotný stav, rodinná a ekonomická situácia, sociálna a kultúrna integrácia v hostiteľskom členskom štáte a rozsah väzieb s krajinou pôvodu.

2. Hostiteľský členský štát nesmie prijať rozhodnutie o vyhostení proti občanom Únie alebo ich rodinným príslušníkom bez ohľadu na štátnu príslušnosť, ktorí majú právo trvalého pobytu na jeho území, s výnimkou vážnych dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti.

3. Rozhodnutie o vyhostení sa nesmie prijať proti občanom Únie s výnimkou prípadu, ak sa toto rozhodnutie zakladá na zásadne dôležitých dôvodoch verejnej bezpečnosti, ako sú definované členskými štátmi, ak:

a) dané osoby sa zdržiavali v hostiteľskom členskom štáte počas predchádzajúcich desiatich rokov; alebo

b) ide o maloleté osoby, s výnimkou prípadu, keď je vyhostenie potrebné v najlepšom záujme dieťaťa, ako ho stanovuje dohovor Organizácie spojených národov o právach dieťaťa z 20. novembra 1989.“

5 Podľa článku 30 tejto smernice:

„1. Dané osoby dostanú písomné oznámenie o akýchkoľvek rozhodnutiach prijatých podľa článku 27 ods. 1 tak, aby boli schopné porozumieť ich obsahu a dôsledkom pre nich.

2. Dané osoby budú presne a úplne informované o dôvodoch verejnej bezpečnosti, verejného poriadku alebo verejného zdravia, na základe ktorých sa rozhodnutia v ich prípade prijali, pokiaľ to nie je v rozpore so záujmami štátnej bezpečnosti.

3. Takéto oznámenie uvádza súd alebo správny úrad, na ktorom môže daná osoba podať odvolanie, časový limit na podanie odvolania a prípadne čas, do kedy musí daná osoba opustiť územie členského štátu. Okrem riadne zdôvodnených súrnych prípadov, čas na opustenie územia nie je kratší ako jeden mesiac od dátumu oznámenia.“

6 Článok 31 tejto smernice znie:

„1. Dané osoby majú prístup k súdnym a prípadne administratívnym konaniam o opravnom prostriedku v hostiteľskom členskom štáte, aby sa mohli odvolať alebo požiadať o preskúmanie akéhokoľvek rozhodnutia prijatého proti nim na základe dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia.

2. Ak žiadosť o odvolanie sa proti rozhodnutiu o vyhostení alebo žiadosť o preskúmanie takéhoto rozhodnutia je doplnená žiadosťou o dočasný príkaz pozastavenia vymáhania takéhoto rozhodnutia [je doplnená žiadosťou o odklad výkonu takého rozhodnutia – *neoficiálny preklad*], skutočné vysťahovanie z územia sa nesmie uskutočniť, kým sa neprijme rozhodnutie o dočasnom príkaze [o odklade – *neoficiálny preklad*], okrem prípadov, keď:

— rozhodnutie o vyhostení je založené na predchádzajúcom súdnom rozhodnutí; alebo

— dané osoby mali predtým prístup k súdnemu preskúmaniu; alebo

— rozhodnutie o vyhostení je založené na mimoriadne dôležitých dôvodoch verejnej bezpečnosti podľa článku 28 ods. 3.

3. Konania o opravnom prostriedku umožňujú preskúmanie legálnosti rozhodnutia a tiež skutočností a okolností, z ktorých navrhované opatrenie vychádza. Zabezpečia, aby rozhodnutie nebolo neúmerné, najmä z hľadiska požiadaviek stanovených v článku 28.

4. Členské štáty môžu vylúčiť daného jednotlivca z ich územia pred ukončením konania o opravnom prostriedku, ale nesmú zabrániť, aby sa daný jednotlivec dostavil osobne na obhajobu, s výnimkou prípadu, ak jeho vystúpenie môže spôsobiť vážne ťažkosti pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť alebo, keď odvolávacie [odvolanie – *neoficiálny preklad*] alebo súdne preskúmanie sa týka odmietnutia vstupu na územie.“

7 Podľa článku 35 smernice 2004/38:

„Členské štáty môžu prijať potrebné opatrenia na odmietnutie, ukončenie alebo zrušenie akéhokoľvek práva priznaného podľa tejto smernice v prípade zneužívania práv alebo podvodu, ako napríklad manželstvá z rozumu. Všetky takéto opatrenia musia byť primerané a podliehať procedurálnym ochranám stanoveným v článkoch 30 a 31.“

## Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

8 Bensada Benallal, ktorý má španielsku štátnu príslušnosť, prišiel do Belgicka 24. mája 2012. V nadväznosti na žiadosť podanú 31. mája 2012 mu rozhodnutím z 24. septembra 2012 bol povolený pobyt v tomto členskom štáte ako pracovníkovi.

9 Dňa 26. septembra 2013 Belgicko prostredníctvom Office des étrangers (Úrad pre cudzincov) ukončilo povolenie na pobyt, ktoré mal Bensada Benallal vystavené, a nariadilo mu opustiť belgické územie. V tomto rozhodnutí sa uvádza najmä toto:

„Zdá sa, že dotknutá osoba poskytla zavádzajúce informácie, ktoré boli rozhodujúce na uznanie jej práva na pobyt obecnou správou Berchem-Sainte-Agathe [(Belgicko)]. [Bol prijatý] záver, že žiadna z osôb, ktoré nahlásila spoločnosť…, nepodliehala všeobecnému systému sociálneho zabezpečenia pracovníkov: ‚Viaceré konkrétne a zhodné dôkazy právne dostatočne preukazujú neexistenciu skutočnej pracovnej činnosti pracovníkov [uvedenej] spoločnosti… a v dôsledku toho neexistenciu pracovnej zmluvy medzi nahlásenými pracovníkmi… a touto spoločnosťou‘.“

10 Bensada Benallal podal 2. januára 2014 proti uvedenému rozhodnutiu žalobu o neplatnosť na Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory).

11 Na podporu svojej žaloby Bensada Benallal uvádzal jediný žalobný dôvod založený najmä na porušení legislatívneho ustanovenia o formálnom odôvodnení správnych aktov, porušení zásady riadnej správy vecí verejných, zásady právnej istoty, zásady proporcionality, zásad obozretnosti a dôslednosti, zásady svedomitej správy, zásady, podľa ktorej musia správne orgány rozhodnúť s prihliadnutím na všetky skutočnosti veci, ako aj porušení článku 35 smernice 2004/38.

12 Vo svojej argumentácii smerujúcej k objasneniu formulovaného žalobného dôvodu Bensada Benallal medzi iným uvádzal, že rozhodnutie Office des étrangers je nedostatočne odôvodnené. V tejto súvislosti uvádzal, že správa, na základe ktorej odôvodnil svoje rozhodnutie, nebola k tomuto rozhodnutiu pripojená ani sa s ňou Bensada Benallal neoboznámil pred oznámením tohto rozhodnutia a ani nebola v podstate reprodukovaná v tomto rozhodnutí, takže nebol schopný pochopiť rozhodnutia, ktoré sa voči nemu prijali.

13 Táto žaloba bola zamietnutá rozhodnutím Conseil du contentieux des étrangers z 30. apríla 2014. Vo svojom rozsudku Conseil du contentieux des étrangers uviedol:

„V každom prípade Conseil [du contentieux des étrangers] konštatuje, že uplynul viac ako rok medzi tým, ako [Bensada Benallal] predložil svoju pracovnú zmluvu so spoločnosťou… a správu, ktorá viedla k napadnutému rozhodnutiu, obdobie, počas ktorého [Bensada Benallal] neposlal alebo neoznámil [Office des étrangers] žiadnu informáciu týkajúcu sa uvedených problémov, ktoré súviseli so žalobou a s ktorými prišiel do styku v rámci jeho pracovnej zmluvy s uvedenou spoločnosťou.

Ak sa však [Bensada Benallal] domnieval, že mohol predložiť dôkazy, ktoré by mohli zabrániť odobratiu jeho povolenia na pobyt, bolo jeho úlohou oboznámiť [Office des étrangers] s týmito dôkazmi a nie úlohou [Office des étrangers] požiadať [Bensadu Benallala] o vyjadrenie sa v tejto súvislosti. Rada pripomína, že je úlohou žalobcu preukázať splnenie nevyhnutných podmienok na právo, ktoré si uplatňuje, a na zachovanie si tohto práva. Pokiaľ [Bensada Benallal] podal žiadosť o potvrdenie o registrácii v Belgicku ako pracovník, mohol/mal legitímne očakávať, že neplnenie jeho pracovnej zmluvy (aj keby to bolo nezávisle od [neho]) by malo vplyv na jeho pobyt, a bol by si vedomý toho, že bolo potrebné spontánne oznámiť tieto informácie [Office des étrangers], ako vyplýva zo správneho spisu.

Pokiaľ ide o skutočnosť, že [Bensada Benallal] ‚nedostal žiadny doporučený list, ako bolo potvrdené vo vyšetrovaní, a nemal preto možnosť byť vypočutý', táto skutočnosť nemôže spochybniť toto konštatovanie, keďže sťažnosť [Bensada Benallala] sa týkala vypočutia sociálnym inšpektorom… (pričom toto vypočutie sa navyše zakladá nie len na vyhláseniach, ale aj na objektívnych skutočnostiach, z ktorých proti žiadnej [Bensada Benallal] nenamietal) a nesúvisí priamo s napadnutým rozhodnutím."

14 Bensada Benallal podal proti tomuto rozsudku Conseil du contentieux des étrangers správny kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, Conseil d'État. Tento opravný prostriedok obsahuje najmä kasačný dôvod, ktorým Bensada Benallal uvádza, že správny orgán, a to Office des étrangers, ho mal pred prijatím svojho rozhodnutia z 26. septembra 2013 vypočuť. Zastáva tiež názor, že Conseil du contentieux des étrangers mala konštatovať, že správne konanie mohlo viesť k inému výsledku, ak by mohol lepšie uplatniť svoje dôvody obhajoby. Na podporu tohto kasačného dôvodu Bensada Benallal uvádza nielen porušenie na jednej strane všeobecných zásad belgického práva, dodržania práva na obhajobu a kontradiktórnosti, ale aj na druhej strane práva byť vypočutý (*audi alteram partem*), ako aj porušenie článkov 41 a 51 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta").

15 Belgicko uplatňuje neprípustnosť uvedeného dôvodu, pretože sa prvýkrát uvádza až pred vnútroštátnym súdom v štádiu kasačného konania a nie je založený na porušení ustanovenia, ktoré súvisí s verejným poriadkom. Okrem toho navrhovateľ nespresňuje, v čom bol článok 51 Charty porušený, a ani nepredložil žiadny dôkaz, ktorý by umožnil posúdiť, či správne konanie mohlo viesť k inému výsledku, ak by bol navrhovateľ vypočutý pred prijatím predmetného správneho rozhodnutia.

16 K veci samej Belgicko uvádza, že právo byť vypočutý uvedené v článku 41 Charty neukladá začať s dotknutou osobou diskusiu o okolnostiach, ktoré uplatňuje. V skutočnosti postačuje, aby dotknutá osoba mala príležitosť uplatniť svoj názor, ako to v danom prípade bolo, čo vyplýva z rozsudku, ktorý vyhlásila Conseil du contentieux des étrangers.

17 Spravodajca poverený vecou na vnútroštátnom súde vo svojom stanovisku zo 16. októbra 2014 konštatoval, že jediný dôvod, ktorý bol pred Conseil du contentieux des étrangers uvedený, nebol založený na porušení článkov 41 a 51 Charty ani všeobecných právnych zásad dodržiavania práva na obhajobu a kontradiktórnosti a ani práva byť vypočutý (*audi alteram partem*). Vzhľadom na požiadavky belgického procesného práva v tejto súvislosti správa spravodajcu uvádza záver, že Bensada

Benallal sa nemôže dovolávať po prvýkrát pred vnútroštátnym súdom rozhodujúcim o kasačnom opravnom prostriedku porušenia týchto ustanovení a všeobecných právnych zásad, keďže tie nepatria do oblasti verejného poriadku.

18 Vo svojom vyjadrení predloženom v nadväznosti na túto správu Bensada Benallal uvádza, že kasačný dôvod založený na porušení základných práv je dôvodom verejného poriadku, keďže z článku 41 Charty a judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že právo byť vypočutý predstavuje prebratie všeobecnej právnej zásady Únie – dodržiavania práva na obhajobu, ktorej porušenie možno zohľadniť *ex offo*.

19 Vnútroštátny súd konštatuje, že dôvod, ktorý uvádza Bensada Benallal, v rozsahu, v akom vychádza z porušenia práva byť vypočutý, uvedeného v článku 41 Charty, menovaný v konaní pred Conseil du contentieux des étrangers neuvádzal. Podľa belgického práva prípustnosť takého dôvodu možno uznať po prvýkrát v kasačnom konaní iba vtedy, ak sa tento dôvod týka verejného poriadku.

20 Za týchto podmienok Conseil d'État rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má všeobecná zásada práva Európskej únie, ktorá zakotvuje dodržiavanie práva na obhajobu vrátane práva osoby byť vypočutý vnútroštátnym orgánom pred tým, ako bude týmto orgánom prijaté akékoľvek rozhodnutie, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť záujmy dotknutej osoby, akým je rozhodnutie o ukončení povolenia jej pobytu, v právnom poriadku Európskej únie porovnateľné postavenie s pravidlami verejného poriadku v belgickom vnútroštátnom práve a vyžaduje zásada ekvivalencie, aby mohol byť dôvod opravného prostriedku, ktorý je založený na porušení všeobecnej právnej zásady Európskej únie týkajúcej sa rešpektovania práva na obhajobu, prvýkrát predložený pred Conseil d'État, ktorá rozhoduje o kasačnom opravnom prostriedku, ako to umožňuje vnútroštátne právo z dôvodov verejného poriadku?“

## O prejudiciálnej otázke

21 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa právo Únie má vykladať tak, že pokiaľ podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva dôvod založený na porušení vnútroštátneho práva uvedený po prvýkrát pred vnútroštátnym súdom rozhodujúcim o kasačnom opravnom prostriedku je prípustný, iba ak tento dôvod patrí do oblasti verejného poriadku, dôvod založený na porušení práva byť vypočutý, ktoré je zaručené právom Únie, uvedený po prvýkrát pred tým istým súdom treba vyhlásiť za prípustný.

22 S cieľom odpovedať na túto otázku treba najprv konštatovať, že ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, skutkový stav konania vo veci samej patrí do pôsobnosti práva Únie, najmä smernice 2004/38. Táto smernica sa týka okrem iného podmienok uplatňovania práva občanov Únie voľne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, ako aj obmedzení uvedených práv z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia. Táto smernica sa uplatňuje na každého občana Únie, ktorý sa pohybuje alebo zdržiava v inom členskom štáte, ako je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom.

23 Hoci uvedená smernica stanovuje určité pravidlá, ktoré treba dodržať zo strany členských štátov na účel prípadného obmedzenia práva pobytu občana Únie, a to najmä pravidlá stanovené v jej článkoch 30 a 31, naopak neobsahuje ustanovenia o podmienkach upravujúcich správne a súdne konania týkajúce sa rozhodnutia o ukončení povolenia na pobyt pre občana Únie.

24 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v prípade neexistencie pravidiel Únie v danej oblasti vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu prináleží, aby na základe zásady procesnej autonómie také pravidlá zaviedol, avšak pod podmienkou, že nesmú byť menej priaznivé než pravidlá, ktoré upravujú podobné situácie podliehajúce vnútroštátnemu právu

(zásada ekvivalencie), a že nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právo Únie (zásada efektivity) (rozsudok z 21. januára 2016, Eturas a i., C–74/14, EU:C:2016:42, bod 32 a citovaná judikatúra).

25 Z toho vyplýva, že dve kumulatívne podmienky, a to dodržanie zásady ekvivalencie a efektivity, musia byť splnené na to, aby členský štát mohol uplatniť zásadu procesnej autonómie v situáciách, ktoré sú upravené právom Únie.

26 V prejednávanej veci, a ako to poznamenal vnútroštátny súd, kasačný dôvod, ktorý uvádza Bensada Benallal, založený na porušení práva zaručeného právom Únie byť vypočutý zo strany vnútroštátneho orgánu, ktorý vydal rozhodnutie spôsobujúce mu ujmu, naráža, pokiaľ ide o jeho prípustnosť, na pravidlá vnútroštátneho procesného práva týkajúce sa dôvodov, ktoré možno uvádzať po prvýkrát v kasačnom konaní.

27 Ako vyplýva z bodu 24 tohto rozsudku, právo Únie v zásade nebráni tomu, aby členské štáty v súlade so zásadou procesnej autonómie obmedzovali alebo podriaďovali podmienkam dôvody, ktoré možno uvádzať v kasačných konaniach, ak dodržiavajú zásady efektivity a ekvivalencie.

28 Ako to zdôraznil generálny advokát v bodoch 41 a 42 svojich návrhov, v konaní vo veci samej vzniká otázka týkajúca sa dodržiavania nie zásady efektivity, ale výlučne zásady ekvivalencie.

29 Treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásada ekvivalencie so sebou nesie predpoklad, že predmetné vnútroštátne pravidlo sa uplatňuje rovnako na žaloby založené na právach, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, aj na žaloby založené na porušení vnútroštátneho práva, ktoré majú podobný predmet a dôvody (rozsudok z 27. júna 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, bod 39). Dodržiavanie tejto zásady si vyžaduje rovnaké zaobchádzanie s nárokmi vychádzajúcimi z porušenia vnútroštátneho práva a s podobnými nárokmi vychádzajúcimi z porušenia práva Únie (pozri rozsudok zo 6. októbra 2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 34).

30 Pri uplatnení na situáciu, ako je situácia v konaní vo veci samej, si teda podmienka spojená s dodržiavaním tejto zásady ekvivalencie vyžaduje, že v prípade, keď ustanovenia vnútroštátneho práva týkajúce sa procesných podmienok v oblasti kasačného opravného prostriedku udeľujú súdu, ktorý rozhoduje v tomto postavení, povinnosť prijať alebo *ex offo* zohľadniť dôvod založený na porušení vnútroštátneho práva, tá istá povinnosť musí platiť rovnako, pokiaľ ide o dôvod rovnakej povahy založený na porušení práva Únie.

31 V dôsledku toho, keďže vnútroštátny súd rozhodujúci o kasačnom opravnom prostriedku zastáva názor, že dôvod založený na nedodržaní práva byť vypočutý ako dôvod týkajúci sa vnútroštátneho verejného poriadku možno uviesť po prvýkrát pred ním v rámci konania upraveného vnútroštátnym právnym poriadkom, zásada ekvivalencie si vyžaduje, aby v rámci rovnakého konania podobný dôvod založený na porušení práva Únie mohol byť tiež po prvýkrát uvedený pred tým istým súdom v štádiu kasačného konania.

32 V prejednávanom prípade z návrhu na začatie prejudiciálneho konania jasne nevyplýva, či právo byť vypočutý, tak ako je zaručené belgickým právom, predstavuje samo osebe všeobecnú zásadu belgického práva, ktorá vyplýva z vnútroštátneho verejného poriadku tohto členského štátu. Vnútroštátny súd však v tejto súvislosti spresňuje, že pravidlá verejného poriadku sú pravidlá, ktoré majú zásadný význam v belgickom právnom poriadku, ako sú pravidlá týkajúce sa právomoci správnych orgánov, právomoci súdov, dodržiavania práv na obhajobu alebo týkajúce sa iných základných práv.

33 V tejto súvislosti na to, aby sa vnútroštátnemu súdu umožnilo určiť, či dôvod založený na porušení práva byť vypočutý v práve Únie je rovnaký ako dôvod založený na porušení takého práva v belgickom právnom poriadku, treba pripomenúť, že ako Súdny dvor rozhodol vo svojom rozsudku z 9. júna 2005,

Španielsko/Komisia (C-287/02, EU:C:2005:368, bod 37 a citovaná judikatúra), dodržiavanie práv na obhajobu v každom konaní, ktoré bolo začaté proti osobe a ktoré môže viesť k prijatiu aktu, ktorý jej spôsobuje ujmu, predstavuje základnú zásadu práva Únie a z tohto dôvodu musí byť zaistené aj v prípade neexistencie akejkoľvek právnej úpravy týkajúcej sa predmetného konania. Táto zásada si vyžaduje, aby osoby, ktorým sú určené rozhodnutia, ktoré v značnej miere ovplyvňujú ich záujmy, mohli riadne predstaviť svoje stanovisko.

34 Prislúcha príslušnému vnútroštátnemu súdu, aby preskúmal, či podmienka spojená so zásadou ekvivalencie je vo veci, ktorú prejednáva, overená. Pokiaľ ide konkrétnejšie o konanie vo veci samej, prislúcha mu, aby určil, či právo byť vypočutý, ktoré je zaručené vnútroštátnym právom, spĺňa podmienky vyžadované vnútroštátnym právom na to, aby mohlo byť kvalifikované ako dôvod verejného poriadku.

35 Preto treba na položenú otázku odpovedať, že právo Únie sa má vykladať tak, že pokiaľ podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva dôvod založený na porušení vnútroštátneho práva uvedený po prvýkrát pred vnútroštátnym súdom rozhodujúcim o kasačnom opravnom prostriedku je prípustný, iba ak tento dôvod patrí do oblasti verejného poriadku, dôvod založený na porušení práva byť vypočutý, ktoré je zaručené právom Únie, uvedený po prvýkrát pred tým istým súdom, treba vyhlásiť za prípustný, ak toto právo, ktoré je zaručené vnútroštátnym právom, spĺňa podmienky vyžadované vnútroštátnym právom na to, aby mohlo byť kvalifikované ako dôvod verejného poriadku, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu.

## O trovách

36 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

**Právo Únie sa má vykladať tak, že pokiaľ podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva dôvod založený na porušení vnútroštátneho práva uvedený po prvýkrát pred vnútroštátnym súdom rozhodujúcim o kasačnom opravnom prostriedku je prípustný, iba ak tento dôvod patrí do oblasti verejného poriadku, dôvod založený na porušení práva byť vypočutý, ktoré je zaručené právom Únie, uvedený po prvýkrát pred tým istým súdom, treba vyhlásiť za prípustný, ak toto právo, ktoré je zaručené vnútroštátnym právom, spĺňa podmienky vyžadované vnútroštátnym právom na to, aby mohlo byť kvalifikované ako dôvod verejného poriadku, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu.**

Podpisy